

vnanje udnine. 6. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi predsednik.

+ **Saleško učiteljsko društvo** je zborovalo dne 27. maja v Velenju. Ker je bil tov. predsednik odsoten, otvoril današnje zborovanje podpredsednik tov. Martin Vrečko ter prisrčno pozdravi vse došle tovariše in tovarišice. Udeležba je bila povoljna. Uvodoma nas je pozival tovariš, da se vseh zborovanih udeležujemo polnoštevilno. Potem šele bo naše organizacijsko delo želo zaželene uspehe, kajti le v trdni organizaciji je naša bodočnost. Pozivlja nas, da storimo svojo dolžnost napram organizaciji s tem, da plačujemo redno članarino in se udeležujemo zborovanj. Predno preide na dnevni red, spominja se v lepo zasnovanem govoru nedavno preminulega moža, ki je žrtvoval vse svoje življenje šoli, vzgoji mladine, vzgoji učiteljskega naraščanja in izobrazil učiteljsva potom Slov. šol. matic. Ta mož je znan pedagog rav. Henrik Schreiner. Težko se bo našel naslednik s tolikim vsestranskim in praktičnim znanjem, kakor ga je imel rav. Schreiner. Slava njegovemu spominu! Nadalje omeni še spremembe pri društvu. Gospodična Milica Jurkovič se je preselila na njeno novo službeno mesto v Krog pri Murski Soboti. Bila je dobra tovarišica, ki se je zavedala svojih dolžnosti napram organizaciji. Želimo ji na novem mestu obilo sreče in zadovoljnosti. Omeni tudi tov. Mici Skazovo, katero je bolezen prisilila, da je stopila v začasn pokoj. Na bolezenskem dopustu se nahajata tudi tov. Pokeržnik in Orel. Vsem trem želimo, da bi kmalu okrevali ter prišli zopet čili in zdravi v našo sredo. S tem preide na dnevni red. 1. Zapisnik se prečita in odobri. 2. Društvo sklene, da pošlje enega zastopnika v Beograd. Vsak član našega društva prispeva za zastopnika kot odškodnino na potovalnih stroških po 20 K. Za delegata je izvoljen tov. Vrečko M. 3. Zaveznega zborovanja v Celju se udeleže razum predsednika in podpredsednika tov. Skala kot delegat, namestnika Cilka irobeljeva. 4. Ker je gmotni položaj Zaveze jako težaven, sprejme se predlog o zvišanju članarine od 72 K na 120 K letno. Članarina naj se odda pri zborovanju, ne pošiljati po pošti! 5. Predlog, da bi izhajal poseben urad. list za šole, se sprejme. Glede prihodnjega zborovanja se sklene, da stopimo v zvezo z Vrskim učiteljskim društvom radi skupnega izleta na Oliko. Dan prihodnjega zborovanja se bode pravočasno naznanil. — Tajnica.

+ **Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj** je zborovalo dne 16. maja 1920 v Brežicah. Udeležba je bila prav povoljna. Uvodoma se spominja tovariš predsednik Janko Knapič nedavno preminulega odličnega slov. šolnika in pedagoškega pisatelja ravnatelja Henrika Schreinerja. — Temu sledi poročilo o raznih društvenih zadevah. Društvo šteje 65 članov. Razen dveh so včlanjeni pri našem društvu vsi učitelji in vse učiteljice našega okraja. — Delegatom za zadnje Zavezino delegacijsko zborovanje v Celju se izvolita tov. nadučitelj Jamsšek Fran in Sušnik Mirko, oba iz Rajhenburga; namestnikom pa tov. Pečnik Josjo iz Kapel in tov. Vadnal Franc iz Dobove. Učiteljskega kongresa v Beogradu se udeležita tovariša Jamsšek Fran in Vadnal Franc. Soglasno se sprejme predlog, da prispeva za delegate vsak član našega društva po 10 K. Šole, ki še niso plačale, naj pošljejo prispevke načelstvu. — Nato sledi predavanje gospe Mešičkove: Učitelj kot vzgojitelj. Z največjo pozornostjo smo sledili zanimivemu predavanju, čigar snov je zajemala predavateljica vseskoz iz življenja in iz lastnih izkušenj. Predavanju je sledilo živahno odobravanje in predsednik se gospo Mešičkovi iskreno zahvali za njen izborni referat.

Glede naredbе poverjenstva za uk in bogočastje z dne 23. aprila 1920, št. 52 U. L. o usposobljenem ocenjevanju učiteljev na javnih ljudskih in meščanskih šolah stoji društvo na stališču, naj št. 1. te navedbe odpadne. Učitelj ima svolega ocenjevalca ed. n. v. v okrajnem šolskem nadzorniku, voditelj na b. d. pod. denemu učiteljsstvu le tovariš in svetovalec.

Zaveza naj ukrene, da se tudi druga okrajna društva izjavijo o tej naredbi.

Nadalje se izreče društvo, naj se pri nameščanju učiteljev ozira v prvi vrsti na kvalifikacijo, potem na službeno starost in na družinske razmere prosilcev.

Končno se sklene, da pristopi naše društvo k zadrugi, katere namen je ustanovitev tvornice učil in šol. potrebnih v Ljubljani. Delegatom za ustanovni občni zbor omenjene zadruge se izvoli tov. Jamsšek Fran. Prihodnje zborovanje se vrši v Dobovi, eventualno v Brežicah 8. julija, na katerem predava tov. Vadnal o čebelarstvu.

+ **Učiteljsko društvo za laški okraj** zbroruje v četrtek dne 17. junija 1920 ob 8. uri zjutraj v šoli na Zidanem mostu po nastopnem vsposredu:

1. Zapisnik.
2. Dopisi in društvene vesti.
3. „Solstvo na Slovenskem do 18. stoletja.“ Predava g. prof. dr. Pivko iz Maribora.
4. Volitev delegatov za Zavezino delegacijsko zborovanje v Celju in posvetovalje o udeležbi društvenih članov na učiteljskem kongresu v Beogradu.
5. Slučajnosti.

Pevska vaja se vrši ob pol 8. uri. Polnoštevilne udeležbe prosil in pričakuje odbor.

+ **Društvo vpoškojenega učiteljsva** ima svoj občni zbor v sredo dne 16. junija t. l. ob 14. uri v šoli na Ledini. Člani (-ce), udeležite se zbora polnoštevilno, ker je dnevni red zanimiv. Kako drugo obvestilo se o tem ne bo izdalo. — Odbor.

+ **Ljubljansko učiteljsko društvo** je zborovalo 31. maja t. l. Na dnevnem redu so bila nova društvena pravila in poročilo o naredbi glede javne kvalifikacije.

Izredni občni zbor je sprejel načrt pravil z ozirom na centralno organizacijo vsega učiteljsva v Jugoslaviji.

Učiteljsvo je mnenja, da naj goji društvo tudi strokovna predavanja pedagoško-didaktične vsebine. Zato ta točka ostane neizpremenjena po načrtu. Pripomniti je, da je ta točka z ozirom na Udrženje manj važna nego pravna in gmotna vprašanja, ki jih nalaga skupna stanovska organizacija. Z ozirom na Zavezo pa je sprejem kulturnega programa važna točka, katero mora Zaveza upoštevati, predno se definitivno razdrži.

Ako bi postala Zaveza pod tem ali drugim imenom kulturno društvo, je za članstvo stanovske organizacije neobvezno. Predno se Zaveza razpusti, treba delegatom temeljito premišlevati o tem vprašanju. Zaželena javna kvalifikacija ni zadovoljiva pričakovani učiteljsva. Ustvarja nov stan nadzornikov in razdor ter nezaupanje v naše vrste.

Učiteljsvo podreja mesto dosedanjim 6 ali 10 nadzornikom režim, proti kateremu se je učiteljsvo dosledno vedno borilo; tako se število novih nadzornikov poveča za toliko, kolikor je šol v Sloveniji.

Izredni občni zbor je nato sprejel sledeče resolucije:

1. Priznavamo izključno samo javno kvalifikacijo po okrajnih in višjih šolskih nadzornikih.

2. Zahtevamo pravico pritožbe zoper vsak red po okrajnih in višjih šolskih nadzornikih izrečni ocenil.

3. Zavračamo vsako na katerikoli način nameravano službeno oceno v smislu naredbе poverjenstva za uk in bogočastje z dne 23. aprila 1920.

4. Zavezli naročamo v stanovskem interesu, da izposluje razveljavljenje gori citirane naredbе predno bi se ista mogla praktično izvajati.

5. Dalje se Zavezli naroča, da potom okrožnice pozove vsa ostala okr. učit. društva, naj izrečejo svoje mnenje o tej naredbi.

+ **Kamniško učiteljsko društvo** zbroruje v četrtek, dne 17. junija 1920 ob 15. uri (3. uri popoldne) v šolskem poslopiju v Radomljah. Ker je na dnevnem redu več važnih točk, se pričakuje obilne udeležbe.

+ **„Društvo učiteljev in šolskih prilateljev za okraj ljubljanske okolice“** ima svoj občni zbor dne 16. junija t. l. ob 9. uri popoldne v telovadnici 1. mestne deške ljudske šole na Ledini v Ljubljani. Dnevni red je:

1. Poročilo o našem položaju sploh.
2. Enotna društvena pravila.
3. Volitev delegatov.
4. Poročilo pregledovalcev računov za leto 1919.
5. „O naših legionarjih v Rusiji.“ (Predava g. V. Engelsberger).
6. Slučajnosti.
7. Plačevanje članarine.

K temu zborovanju vabim tem potom vse cenjeno učiteljsvo ljubljanske okolice ne glede na politično naziranje. Ker ima po naredbi viš. šol. sveta vsak udeleženec tak dan dopust, tedaj naj se vsak oglasi v tem smislu pri vodstvu svoje šole. — Janko Žirovnik, t. č. predsednik.

+ **Učiteljsko društvo za konjiški okraj** je zborovalo dne 15. maja v Konjicah. Na tem zborovanju je bil izvoljen društvenim predsednikom tov. Lovro Seranik, ker je dosedanji predsednik tov. Bobič odstopil in zopetne izvolitve tudi ni sprejel. Izid volitve je dokaz, da uživa tov. Bobič zaupanje večine učiteljsva tukajšnjega okraja. Že v začetku zborovanja so se njegovim nasprotniki po precej burnih prizorih odstranili. Zborovanju je prisostvoval vladni zastopnik okrajni komisar g. dr. Mahnič.

Zborovanje litjskega učiteljskega društva določeno za 19. t. m. v Ljubljani, se preloži na poznejši čas, ki se naznani pravočasno. Prosim pošljite mi čimprej vsaj polletno članarino, kateri tega še niste storili. — Bezeljak.

Iz Jugoslavije.

— **Načrt šolskega zakona in načrt pravil za Udrženje jugoslovanskega učiteljsva.** Današnji številki prilagamo načrt šolskega zakona, predelan na podlagi osnutka „Prosvetnega odbora“ v Beogradu.

Načrt je načelno stališče, ki ga je Zavezin odsek za prenosno šol. zakona zavezal k posameznim točkam. Avtonomija šolstva in samouprava učiteljsva sta dva glavna in načelna temelja, na podlagi katerih je bil načrt predelan. — V pravih za Udrženje so podane glavne smernice — ali temelji — na podlagi katerih se potem potom poslovnikov izdela in izpopolni Udrženje. Ta načrt so izdelali člani likvidacijskega odseka Zaveze na podlagi načrta, ki ga je predložil odbor Udrženja srbskega učiteljsva v Beogradu. V tem načrtu je zastopana ideja centralizacija in administrativna decentralizacija, ki omogoči uspešno delovanje organizacije. Naslanja se na šolsko upravo in ne politično, zato ne more zgrešiti svojega namena, čeprav še nimamo ustave. Šolska uprava, s katero je paralelno zgrajena organizacija, se ne bo izpremenila tudi ne „z ustavo“. Zaveza bo storila vse, da uveljavi oba načrta tudi med ostalim jugoslovanskim učiteljsvom in temeljna načela načrta šolskega zakona tudi v našem bodočem šolskem zakonu. S svojo likvidacijo bo predala to nalogo zastopnikom slovenskega učiteljsva v Udrženju. — S tem pa ni rečeno, da se oba načrta ne dasta še v čem izpremeniti. Oba odseka sta izdelala načrte po večkratnem posvetoivanju in po preudarku, zato bodeta tudi zagovarjala svoje stališče na eventualno kritiko. Tovariši in tovarišice, oziroma društva, ki imajo utemeljene predloge proti kakim točki, naj vpošljejo svoje izpremenjevalne predloge strokovnemu tajništvu v Ljubljano, ki bo zbirala ves material enega in drugega načrta ter bo izročalo vse predloge odsekom v ponovno presojo in vpoštevaje.

— **Višji in okrajni šolski nadzorniki za meščanske šole v Sloveniji.** (Dopis). V poročilu zadnje seje višjega šolskega sveta smo čitali, da se je zopet enkrat izvršila „pod kljubom“ nedemokračna izprememba okrajnega šol. nadzornika — nekje na bivšem Štajerskem. Osebo puščamo popolnoma pri strani in stavimo na javnost sledeča vprašanja: Zakaj se je vsa ta izprememba izvršila tako tajno? Kje je konsekvencia in kje so principi, da je bilo prvič mesto okr. šol. nadzornika oddano potom razpisa in v sporazumu z željami učiteljsva, sedaj pa brez razpisa in učiteljsva? Kaj so delali naši zastopniki v višjem šolskem svetu? (Kakor nam znano, je naš zastopnik učiteljsva pri seji višjega šolskega sveta protestiral proti takemu postopanju in je stavil predlog, naj se to vprašanje zaradi tega še odloži. Predlog je pa propadel. Op. ured.) Zakaj

se ravno z Mariborom tako postopa? Potem pa še nekaj principov! Oseba je posttranska stvar, kakor že omenjeno! Nadzorstvo meščanskih šol se kaže v tej obliki, da se prideli okr. šol. nadzorniku za mesto, zelo nepraktično. Okr. šol. nadzornik za mesto ima dovolj opravka z ljudskimi šolami in naj se da ljudskošolskemu učitelju. V interesu razvoja meščanskih šol pa je tudi, da prevzame okr. nadzorstvo mešč. šol poseben nadzornik iz vrst meščanskošolskega učiteljsva, ki bi bil član vseh okraj. viš. šol. sv., kjer so meščanske šole in bi imel določeno stalen sedež. Dovolj opravila bi imel samo s tem. O mešč. šolah bi bil on referent. In še eno je potrebno: da je vzet nadzornik za meščanske šole iz vrst meščanskošolskega učiteljsva, ki je že deloval na meščanski šoli in videl meščansko šolo tudi že v notranjosti, ne pa tak, ki ima samo izpit za meščanske šole, ni pa še videl meščanske šole v notranjosti. Dva okrajna šolska nadzornika za meščanske šole bi zadoščala za sedaj za Slovenijo, vzeta bi morala biti iz vrst meščanskošol. učiteljsva, ki faktično deluje na meščanski šoli in bi ne imela poslov z ljudskimi šolami. Tudi referat višjega šolskega nadzornika za meščanske šole bi moral preiti v roke meščanskošolskega učitelja ter bi ne smel biti pridržen drugemu referatu. Ostati moramo pri zahtevi, da mora biti viš. šol. nadzornik posebej za meščanske šole, vzet iz teh vrst. Ni to naperjeno proti kakim osebam, temveč gre za princip: ljudske šole ljudskošolskemu, meščanske šole meščanskošolskemu, srednje šole srednješolskemu učiteljsvu! Naše organizacije morajo paziti pri izvedbi teh principov. Tudi prezreti se nas ne sme pri imenovanjih

— **Fabinc bi hotel postati višji šolski nadzornik za Štajersko.** (Dopis iz bivše Štajerske.) Sejal bi rad razdor v učiteljskih vrstah in je smatral sedanjí trenutek za najugodnejši, da bi zanesel kranjski prepričevalni Savo. Na račun edino pametne stanovske sloge in spravljenosti je on hotel uporabiti ta moment, da pod firmo kulturnega boja onemogoči slovo v naših vrstah in ubije v kali Unijo, ker bi on tam ne imel glavne besede. Zaradi ene osebe naj bi vladal medsebojni boj naprej! Pri prvem naskoku se mu ni posrečil njegov maneuver. Zato sedaj Fabincevi prijatelji napadajo tov. ravn. Štupčev v „Straži“ št. 57. ki piše o zborovanju v Mariboru med drugim sledeče: „Nepričakovano in nepovabljeni so se vsilili na sestanek zastopniki mariborskega učiteljskega društva, ki je včlanjeno pri liberalni Zavezli. Pripeljala jih je nekaj navdušena in odlična članica Slomškove zveze, gospa ravnateljica Štupca, ki pa so jo sedaj dobili pod svoj vpliv mariborski liberalci, zlasti mariborsko žensko in učiteljsko društvo. Nepovabljeni vsiljenci so hoteli ustanovitev Slomškove zveze za Štajersko preprečiti. — Zastopniki mariborskega učiteljskega društva, ki so jih zborovalci le iz kolegialnosti pustili govoriti, so bili mnenja, da na Štajerskem Slomškove zveze ni treba, da čas za njo še ni prišel itd. Za poprišče krščanske Slomškove zveze smatrajo izključno le bivšo Kranjsko in se z vsemi silami branjajo, da bi razširila svoj delokrog tudi pri nas. Obžalovani moramo, da jim je v tem pogledu prišlo na pomoč gospa ravnateljica Štupca. Tudi ona je trdila, da tukaj še ni ugodnih tal za Slomškovo zvezo. Pri tem je nesrečno vlačila na dan neke stvari iz Šušteršičevih časov, kakor bi bila morebitnega nepravilnega postopanja Šušteršič-Jakličevega z učiteljsvom Slomškove zveze kriva. S tem je pred svojimi liberalnimi tovariši iz mariborskega učiteljskega društva javno jemala ugled Slomškovi zvezi, koje članica je sama doslej bila (če je še, ne vemo). — Gospa ravnateljica Štupca se je s svojim nastopom hudo pregrešila nad Slomškovo zvezo. Spravila je s svojimi tovariši iz mariborskega učiteljskega društva zmedo v sestanek, na katerem se je hotelo krščansko misleče učiteljsvo razgovoriti o ustanovitvi prepotrebne krščanske učiteljske organizacije na Štajerskem. Kako pride liberalno mariborsko učiteljsko društvo do tega, da se vtika nepovabljen v stvar, ki zadeva celokupno spodnještajersko krščansko misleče učiteljsvo? Ali mar krščansko misleče učiteljsvo nima zborovalne svobode, ki se priznava tudi najzadnjim delavcem! V svojih „pravilih“ ima mariborsko učiteljsko društvo, da ni proti Slomškovi zvezi. Toda to je le pesek v oči. Kako to točko razume, je pokazalo na binkošno soboto, ko je prišlo, da korporativno onemogoči Slomškovo zvezo, kar pa se ji ni posrečilo. Predsednik zborovanja je storil le samo eno napako, ki pa je pripisovati njegovi preveliki obzirnosti, da ni nepovabljenim vsiljivcem z gospo ravnateljico vred pokazal vrat. Toliko svobode pa še imamo

vendar le v Jugoslaviji, da sme krščansko misleče učiteljsvo na svojem sestanku svobodno zborovati in si ustanoviti svoje društvo! In si ga bo gotovo ustanovilo tudi na Štajerskem! Kljub nasprotovanju mariborskega učiteljskega društva! Po Spodnjem Štajerskem imamo že dovolj močno število odločno katoliškega učiteljsva, ki je pripravljeno vreti raz sebe terorizem liberalnih tovarišev in se neustrašeno organizirati v krščanskem učiteljskem društvu „Slomškovi zvezi“. — Ali ni to brezprimeren in nesramen napad na tov. rav. Štupčev, samo zato, ker ne mara podpirati Fabinceve strasti in njegovega sovraštva, katerega hoče sejati v naše vrste. Ta napad je brezprimerna nesramnost, da se spravi nad eno samo osebo! Prepričani smo, da bo naše društvo tudi naprej hodilo po isti poti kakor dosedaj in ne bo odjenjalo od strogo strokovne organizacije. Za hujšakače tu ni tal in za osebne ambicije g. Fabince tudi ne: da bi zasajal v naše vrste kulturni boj ter si potom Slomškove zveze za Štajersko hotel napraviti teren, da postane bodoči višji šolski nadzornik za Štajersko.

— **Lov za Slomškovo zvezo.** Kako so se naši prijatelji resno pripravljali na razdor v učiteljskih vrstah na bivšem Štajerskem, nam kaže okrožnica, ki jo je pripravljali odbor za ustanovitev Slomškove zveze na Štajerskem razposlal na razne zaupne duhovnike in ki se glasi: „Strogo zaupno! Velečastiti g. župnik! Podpisani pripravljamo odbor za ustanovitev „Slomškove zveze“ na Štajerskem se obrača s tem do Vas, da mu blagovolite dati sledeče informacije: 1. Kateri učitelj ali učiteljica Vašega šolskega okoliša bi se dal po Vašem mnenju pridobiti za „Slomškovo zvezo“? Prosimo za natančni naslov in karakteristiko posameznikov, da jih moremo potem pismeno povabiti, da pristopijo v krščansko učiteljsko društvo. 2. Ali se nahaja v Vašem šolskem okolišu učitelj (ali tudi učiteljica), ki bi bil pripravljen, da prevzame agitacijo za „Slomškovo zvezo“ za celi ondotni sodni okraj. 3. Prosimo Vas, da zastavite svoj osebni vpliv pri učiteljsvu v prid naši stvari. Ker je cela zadeva nujna, prosimo poštobratnega odgovora na naslov Pripravljalni odbor „Slomškove zveze“ v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila. — Maribor, dne 2. junija 1920. Pripravljalni odbor za ustanovitev „Slomškove zveze“ na Štajerskem. — Če primerjamo vse te napore z fiaskom, ki so ga ustanovitelji razodne organizacije doživeli na biv. Štajerskem tedaj razumemo besne napade v „Mariborski Straži“ in umejemo, kako to boli!

— **Drž. uradništvo in junijski poviški draginskih doklad.** Našo vest o odklonitvi draginskih poviškov od uradniških organizacij popravljamo v toliko, da so se organizacije pečale s to idejo, a da do odklonitve ni prišlo. Poviški so državnemu uradništvu že izplačani, a so tako minimalni, da so naravnost označiti kot norčevanje iz državnega uradništva v primeru k neznošno naraščajoči draginji.

— **Pripravljalni razredi na učiteljskih odpravljani.** Poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani je s razpisom z dne 26. maja 1920, št. 1554, odredilo, da se s šolskim letom 1920-21 odpravijo pripravljalni razredi na vseh državnih in zasebnih učiteljskih, t. j. v Ljubljani, Mariboru in Velikovu.

— **Iz Krškega.** Kar nam je nudila tuk. ljudska šola s pravilčno igro „Snegulčica in škrtac“ je treba imenovati prvovrsten užitek. Obča sodba občinstva je, da na velikih odrih ni mogoč lepši uspeh. Igra je šla preko desk s tako dovršenostjo in ljubkostjo, kakršne Krčani na našem odru še nismo videli. Pač mojstersko delo režiserja nadučitelja Levstika. — Vsi mladostni igralci, učenci od 1. do 5. razreda so izvrstno rešili svoje vloge. Dvor s kraljico ma čelu je bil impozanten. Enako spretno je taista izvršila svojo vlogo kot krošnjarica in sadjarica. Prizor Snegulčice in lovca v gozdu je marsikomu izvalil solzo iz očesa. Neizrečno lepo je bilo prednašanje besedila in občutkov. vse pristno, naravno brez vsake prisiljenosti. Enako lep je bil nastop kraljeviča s spremstvom, ministra in vseh dvorjanov. Toaleta so bile slikovite, škrtati pristni in ljubki: njih voditelj Voj neverjetno siguren, živahen. Skupine posameznih slik so bile krasne. Prizor pri škrtatih, ko poskačejo s postelje — žalostinka škrtatov ob rakvi, končni zbor, vse izvrstno naštudirano in prednašano in vse s spremljevanjem primernih melodij, proizvajanih od tuk. salonskega orkestra. Odmore pa nam je kralj požrtvovalni tamburaški zbor iz Leskovca. Dvorana je bila vsakokrat nabito polna, razprodana. Lep dokaz uspeha in zanimanja. Čujemo, da se nam igra še enkrat ponovi, kar iz srca želimo. Vsa čast našemu zavednemu, požrtvovalnemu učiteljsvu, ki se ne straši ogromnega kulturnega dela. K. J.

— **Konjiški okraj.** Prosim vsa šolska vodstva, da poberejo od učiteljstva prispevke za potni fond (za uč. kongres v Beogradu) ter mi jih po nakaznici pošljejo. Za potovanje v Beograd so se prijavili: Janko Časl, Vida Rudolfova, Anica Murgel in Alfonz Zeilhofer. Dosedaj so darovali: po 40 K: Ivan Rupnik, po 20 K: Anton Strigl, Josipina Strigl, Fran Golež; po 10 K: Ferdo Bobič, Silva Bobič, Roza David, Metka Iglar, Anica Murgel in Emil Pangerc, skupaj 160 K. Fran Golež, Stranice p. Konjice.

— **Šolska predstava 4 dejanske igre „Janko in Metka“ topliške in zagorske šole.** Dne 5. jun. 1920 se je za šol. mladino obeh tukajšnjih šol uprizorila igra „Janko in Metka“ v Sokolskem domu v Zagorju ob Savi. Ista se je ob primeru znižani vstopnini ponovila v nedeljo 6. junija 1920 za starše ter prijatelje šolstva in mladine v omenjenih prostorih. Čisti dohodek se uporablja za šolsko knjižnico ter dveh šol. Ta človekoljuben čin na kulturnem polju z našim šolskim naraščanjem je uspel povsem izborni. Režijo in delo v splošnem sta vodila tovariša Morelj in Pelko. Posebna zahvala velja zagorske mu pomnoženemu sekretu, ki je brezplačno sodeloval ter gdč. tovarišici Groharjevi za vodstvo petja. V največjem času je bil to naš prvi poizkus. Ker smo z započetim delom v vsakem oziru zadovoljni, hočemo v prihodnje rade volje nadaljevati v tem smislu v korist naši šolski deci in splošni naobrazbi za izpolnitev naše vsprejemljive zagorske doline. Živeli naši dobrotniki in podporniki, ki znate ceniti napredek za naš naidebudni marljivi in vstrajno napredujoči naraščaj! Ako bo šlo v splošnem tako naprej, nas bo lahko vesela naša mila majka Jugoslavija.

— **Šolsko gledališče v Krškem.** V nedeljo dne 13. junija se zadnjikrat ponovi predstava „Snegulčica in škrtje“. Začetek ob 6., konec ob pol 9. uri zvečer.

— **Dr. Kukovec — minister za socialno politiko.** (Dopis.) Slovenskemu učiteljstvu dobro znani politični delavec, g. dr. Kukovec je bil pozvan, da vstopi kot član JDS. v Vesničev kabinet. Ne le idejno stoji ta politik slov. učiteljstvu prav blizu, temveč tudi realno je postal istemu največjega pomena, saj se je na njegov in dr. Ravniharjev predlog v decembru l. 1918. takorekoč čez noč izvršila izenačba naših plač z onimi državnih uradnikov. Brez peticij, resolucij in deputacij sta se ta dva gospoda kot takratna poverjenika pokrajinske vlade za Slovenijo spomnila učiteljstva in ga gmotno in socialno uvrstila v čin drž. uradnikov s srednješolsko izobrazbo. Bilo je tudi to veliko revolucionarno delo one dobe. Nova vlada je z dr. Kukovcem pridobila zelo sposobnega, marljivega in kar radi povdarjamo nesebičnega, poštenega in plemenitega sotrudnika.

— **Slovenskemu učiteljstvu v Prekmurju.** Vabi se vse Slovence-učitelje na sestanek, kateri se vrši dne 17. junija ob 10. uri pri „Huberju“ v Beltincih. Porazgovorimo se, ali naj ustanovimo svoje posebno učiteljsko društvo in kako stališče naj zavzamejo glede prekmurskega učiteljstva ob drugem zborovanju okrajnega učiteljskega društva v Murski Soboti.

— **Ljubljanskim učit. maturantom l. 1910.** Tovariši! Sklenili smo, da bodi vsako peto leto skupni sestanek. Sestanek l. 1915. nam je žal vzela vojaska — zato upam, da se bomo s tem večjim veseljem zbrali letos — prvokrat po desetih letih. Preživeti hočemo saj par ur v prijateljstvu kot nekda, se pogovoriti o našem minulemu trpljenju in oživiti lepe spomine na dijaška leta. Trdno sem uverjen, da je še ostal med vami duh našega letnika, in znate še dobro „skupaj držati“, zato ne dvomim, da bo udeležba polnoštevilna. — Čakal sem, da se oglasi kdo drugi. Ker pa se mi zdi skrajni čas, da začnemo o sestanku resno razmišljati in ga udeležiti, ne moremo s čakanjem dalje odlašati in vas vabim, da mi v najkrajšem času sporočite želje in nasvete. Zdravi! — Ivan Primožič, nadučitelj Mekinje p. Kamnik.

— **Truplo pok. ravnatelj H. Schreinerja** so prepeljali dne 25. maja iz Maribora v Št. Jurij ob j. ž. in ga na tamkajšnjem pokopališču položili k večnemu počitku.

— **Himen.** V Ljutomeru se je poročila na binkoštni pondeljek gdč. Malčka Mursova, učiteljica na Cvenu, s tov. Josipom Velnarjem, učiteljem v Pliberku. Bilo srečno!

— **Poročil se je 31. maja t. l. tovariš Mirče Kosin,** nadučitelj v Igvasi pri Ložu, z gdč. tovarišico Zorko Bitezničkovo istotam. Mnogo sreče!

— **Poročil se je v Novem mestu tovariš Alojzij Ivanetič s tovarišico gdč. Adelo Turkovo, hčerko šol. ravnateljice itd. v Logatcu.** Vrlemu paru naše najiskrenejše častitke!

— **Cianarina in darila za učiteljski konvikt za leto 1920:** Jamšek Fran 4 K, Sušnik Mirko 4 K, Sušnik Franja 4 K, Sušnik Olga 4 K, Pink Amalija 4 K in Schubert Angela 4 K, vsi iz Rajhenburga. Hvala!

Knjževnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Zvonček. Izšli sta 4. in 5. številka letošnjega Zvončka s to-le zanimivo vsebino: 1. Tone Rakovčan: Koncert v gozdu. Pesmi. — 2. Janko Leban: Na pokopališču. Pesem. — 3. Franjo Roš: Naša pomlad. Pesem. — 4. Janko Leban: Miličina punčka. Povest. — 5. Utva: Jutro na polju. Pesem. — 6. Juraj Jurajevič: Pesnik-proslavnik Janko Leban. Zivljenjepis z dvema podobama. — 7. Andrej Rapč: Pismo. Povest. — 8. Fran Milčinski: Gašpar, Mihec in Baltazar. Povest s 7 podobami. — 9. Tone Gaspari: Pesem slepca. — 10. Tone Rakovčan: God. Pesem. — 11. Franjo Roš: Zgodba o Ivančku. Povest. — 12. Marija Grosleva: Uspavanka. Pesem. — 13. J. Klanšek: Mladini. Pesem. — 14. Ernest Sušteršič: Slavci. List iz vojnega dnevnika. — 15. Jos. Vandot: Mrtvemu kanarčku. Pesem. — 16. Pouk in zabava. — 17. Količek gospoda Doropoljskega. — Zvonček stane v mesečnih zvezkih vse leto 20 K, posamezna številka pa 2 K. Priporočajte ga mladini!

Šolski list, številka 2. za vse tri stopnje, je izšel. Stane pa 1 kom. nižje stopnje 5 K, za srednjo stopnjo 8 K, za višjo stopnjo pa 14 K. Vsi trije prirreditelji tega lista so se z vso vestnostjo potrudili, ter nam podali v teh zvezkih še boljše tvari, kakor se nahaja v prvi številki.

Ljubljanski Zvon ima v svoji letošnji 4. štev. sledečo vsebino: Igo Gruden: Barkovlje. — Pad. Peterlin-Petruska: Na samem. — Igo Gruden: Kriska dekleta. — Ivo Sorli: Gospa Silvija. Povest. (Dalje). — Miran Jarc: Ob tihni vodi. — R. Krivic: T. G. Masaryk kot estetik in literarni kritik. (K njegovim 70 letnici.) Janko Glaser: Spomin. — Ivan Zorec: Tomček in Ančka. (Konec). — Franco Veber: Bergsonova teorija smešnega. (Dalje). — F. Golar: Budnica. — Marija Kmetova: Brez tal. (Dalje). — Iv. Albrecht: Tomljeve Tine mlada leta. — Književna poročila: Cankar Ivan: Moje življenje. (J. A. G.). — Sto let slovenske lirike. (Janko Glaser). — Capuder Karol: Naša država, zemljepisni pregled s statističnimi tabelami. (Anton Melik). — Popović Vasilij: Istorija Jugoslavena. (Milko Kos.). — Markič Mihael: Izpopolnjena in izenostavljena silogistika. (Fr. Veber. Dalje prihodnjic.). — Kronika: Narodna galerija. (K. Dobida.). — Naši prevodi. — Nove knjige.

Koroška vigrad. V Mohorjevi tiskarni na Prevaljah je izšla 74 strani obsegajoča lična knjizica „Koroška vigrad“, ki jo je izdal in založil Narodni svet za Koroško v Velikoven. „Koroška vigrad“ obsega vrsto kratkih zgodovinskih sestavkov, povestic, pravljic, pesnic, pregovorov in ugank. Lepa knjižica bi utegnla prav dobro služiti srednji stopnji koroških ljudskih šol — dokler nimamo tam drugih knjig na razpolago — kot šolska knjiga in to še posebej zato, ker se nanaša vsebina vseh sestavkov po veliki večini na slovenski Korotan in njega prebivalstvo. To nam potrjuje tudi naslov lepega delca. V sled tega bi sestavek „Kako sem hodil pod reko“, ki je samoposel prav lep, ne spadal v zbirko. Drugače je s „Krstno Slavjo“, „Kraljevičem Markom“ in „Karadjordjevim zvonom v Šabcu“, ki so v knjigi zelo umestni ter jih moramo zreti s širjega — jugoslovanskega stališča. „Koroška vigrad“ je neke vrste propagandnih knjižic; v svojem uvodnem sestavku „nemško prerokovanje“ pravi dobesedno: „Tisoči in tisoči, združeni v nepremagljivo armado, komaj čakajo odločilnega ljudskega glasovanja in se veselijo prerokovane zmage, ki bo na večne čase treščila nam sovražnega Nemca ob tla in dala nam sveto zlato prostost.“ „Koroški vigrad!“ želimo, da bi naša pot v sleherni koroško koč ter dosega v obilni meri svoj plemeniti namen. Priporočamo jo v nakup naši mladini in vsem, ki ljubijo lepo knjigo. Cena lično vezanemu izvodu je 5 K.

„Oskrba manjnadarjenec“. Spisala A. Lebarjeva, strokovna učiteljica. Učiteljska knjižnica, I. zvezek. Izdala in založila „Slomškova zveza“. Knjižica nas uvaja na 190 straneh v spoznanje in postopanje s slaboumnimi, ali — bolje rečeno — slabonadarjenimi otroci. Knjižica govori o bistvu, vrstah, znakih, vzrokih slaboumja, kako bi se omejilo slaboumje, o razvoju oskrbe slaboumnih, o vzgoji in oskrbi slaboumnih, o domu, zavodu in šoli, o organizaciji pomožne šole, o pouku na pomožni šoli, o učitelju na pomožni šoli, o oskrbi za šole izstopivših. Oblika je zelo priročna. Stane 20 K.

Šolski list 2. številka.

I. stopnja za 2. in 3. šolsko leto. Uredil Lj. Černej. Cena 5 K.

II. stopnja za 4. in 5. šolsko leto. Uredil A. Rapč. Cena 8 K.

III. stopnja za 6., 7. in 8. šolsko leto. Uredil P. Flerč. Cena 14 K.

Tvornica učil.

Mnogo je članov učiteljskega stanu, ki lahko tvornici učil in potom nje vsemu šolstvu naše države mnogo koristijo. Na vse te se obračamo s pozivom, naj tvornici javijo svojo pomoč v občo korist.

Tvornica učil napravlja in prodaja zbirke rudnin, hroščev, metuljev, rastlin, nagačenih ptičev, čveteronožcev, plazivcev, dvoživk itd. Učiteljstvo, ki hoče in more pri teh zbirkah sodelovati, naj se takoj javi z navedbo predmetov in pogojev!

Sprejemamo vse predmete, izdelke, načrte, risbe, slike itd. za nazorni pouk. Prosimo prijavi!

Dobrodošle so nam slike in skice za zemljepisni, zgodovinski, narodopisni pouk. Kupujemo predmete za kemična in fi-

zikalna učila, za somatologijo, za risanje, deška in ženska ručna dela. Ustrežete nam z lastnimi izumi, ki jih posameznik v množini ne more izdelovati, tvornici pa bo to mogoče. Neizrabljeni kapitali posameznikov naj pridejo potom naše zadruge v skupno blaginjo!

Pozivljamo vse šole, naj nam naznajo, koliko in katerih učil, samoučil in šolskih potrebščin si najprej žele. Predvsem hočemo ustreči najnujnejšim potrebam in zahtevam.

Vse šole, učiteljstvo in učit. društva pozivljamo k pristopu. Delež po 100 dinarjev je plačati takoj ali pa v štirih zaporednih mesečnih obrokih. Upravni svet je za leto 1920. določil vpisnine 5 dinarjev.

Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6.

Učiteljski kongres v Beogradu.

Seznam udeležencev smo z 10. t. m. zaključili in odposlali v Beograd, da spodaj vse potrebno oskrbe. Vseh udeležencev je 100. Ker nam pa je znano, da bi se še marsikdo prijavil, zbiramo prijave še nadalje, in smo že opozorili tovariše v Beogradu, da odpošljemo še en naknadni seznam.

Kdor se torej namerava še prijaviti, naj to stori takoj, ker odpošljemo ta naknadni seznam 20. t. m. in bo s tem prijava h kongresu zaključena.

Oni tovariši (-ice), ki imajo v dobi kongresa še šolo (važno za štajerske udeležence!), naj si izposlušajo potrebni dopust pri okraj. šol. svetih, ki imajo pravico podeliti dopust do 14 dni. Naj to store takoj, da ne bo potem prepozno!

Oni, ki so se prijavili ustno (iz Ljubljane in bližnje okolice), naj vpogledajo v tajništvo v seznam, ako so podali vse potrebne podatke!

Natančnejši program glede potovanja z vsemi podrobnostmi v eni prihodnjih števil.

Strokovno tajništvo Zaveze.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

LVI. izkaz.

Po 200 K: Sestrazrednica v Cirkovicah. Po 37 K: Cepuder Lev — Melinci v Prekmurju. Po 37 K: Kerne, Skorpik in Lajovic — Tržič. (Nadkronice za april, maj in junij 1920). Po 20 K: Marija Claričeva in Gizela Eklova — Novo mesto. Po 6 K: Stefanija Čehova — Sp. Šiška. Po 5 K: Grašič Franc — Sp. Šiška. — Današnji izkaz 338 K. Prej izkazanih 22.154 K. Skupaj 22.492 K.

Ivan Petrič,
Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Listnica uredništva.

O. F. v Sl. B. — Seveda lahko potuje sestra Vaše kolegije na kongres. Naj jo takoj prijavil!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Lest in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 246/0.

Razpis učiteljske službe.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se razpisujeta v stalno nameščenje na tri-razrednici v Svetinjah:

1. mesto nadučitelja;
2. mesto učitelja ali učiteljice;

Pri obeh mestih je prosto stanovanje. Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo po predpisani službeni poti do dne 30. junija 1920

pri krajnem šolskem svetu v Svetinjah, p. Ivanjkovci pri Ormožu.

Okrajni šolski svet ormoški
dne 1. junija 1920.

Dr. Pirkmaier, s. r.
Predsednik:

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna

Doprni kip v naravni velikosti
blagovestnika Jugoslovanske Matice
SIMONA JENKA
po originalu prof. ALOJZIJA REPIČA
prodaja komac po 100 K
Učiteljska tiskarna v Ljubljani
Frančiškanska ulica št. 6.
Važno za vsa narodna kulturna društva.

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani
Frančiškanska ulica 6. — Podružnica: Simon Gregorčičeva ul. 2.
se priporoča za nabavo vsakovrstnih znanstvenih in leposlovnih knjig, mladinskih spisov in šolskih potrebščin.
Dokler traja zaloga priporočamo osobito sledeče knjige: po znižanih cenah:

Dr. Osvald: Srednješolska vzgoja	po K	6'—
G. Majcen: Metodika zemljepisnega pouka		3'—
Ant. Rudež: „Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojeslovja		5'—
Jon Baukart: Marko Senjanin — Slov. Robinzon, broš. vez.		14'— 16'—
Henrik Podkrajšek: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Porabna tudi za obrtnonadaljevalne šole.	Cena broš.	12'—
Nadalje:		
Slike regenta Aleksandra, lepo izvršene, vel. 50×68 cm		20'—
Črnilo za šole in urade v steklenicah po 1 liter		14'—
„ „ „ v manjših steklenicah		5-70
Rdečilo „ „ „ v malih steklenicah		2-50